

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК
«28» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО
ОСОБИСТІСНИМ РОЗВИТКОМ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **012 Дошкільна освіта**

освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2025 року

Голова **Юлія БОНДАРЕНКО**,
доктор педагогічних наук, професор

Суми – 2025

Розробник: Харькова Євдокія Дмитрівна, к. пед. н., доцент кафедри
дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної
і початкової освіти

Протокол № 1 від «28 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри Наталія ПАВЛУЩЕНКО, к. пед. н.,
доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Освітній ступінь: магістр	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		3 сем	3 сем
		14	2
		Практичні	
		3 сем.	3 сем
		14	4
		Самостійна робота	
		60	82 год.
		Консультації	
		2	2
Вид контролю: Залік 3-й семестр			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу: Опанування майбутніми вихователями технологіями особистісним розвитком дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання курсу: дисципліни «Психолого-педагогічне керівництво особистісним розвитком дітей раннього та дошкільного віку» є: формувати знання про технологію особистісного розвитку дітей дошкільного віку; ознайомити студентів з альтернативними педагогічними технологіями в дошкільній освіті; формувати у студентів вміння методично грамотно застосовувати сучасні технології особистісного розвитку дітей дошкільного віку в практиці роботи закладів дошкільної освіти.

Відповідно до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта у бакалаврів необхідно сформувати загальні і професійні (фахові) компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти та практичної психології в закладах дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог

КЗ–6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КС–1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС–3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами, здійснювати практичну діяльність (тренінгову, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

КС–5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти та в галузі практичної психології.

КС–6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС–8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС–10. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психолого-педагогічної науки та / або практики.

КС–13. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

КС–14. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психолого-педагогічної допомоги дітям раннього та дошкільного віку у складних життєвих ситуаціях.

КС–15. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну, групову, в т.ч. дітям раннього та дошкільного віку, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

Курс передбачає проведення лекційних, практичних занять та організацію самостійної роботи студентів. На лекції логічно й послідовно викладаються найбільш загальні наукові питання програми. Практичні заняття спрямовані на засвоєння студентами практичних умінь і навичок. Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Контроль за самостійною роботою здійснюється в усіх формах аудиторних занять та в процесі індивідуальної роботи зі студентами, відповідно до розділів.

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни
«Психолого-педагогічне керівництво особистісним розвитком дітей
раннього та дошкільного віку

Опановуючи зазначений перелік компетентностей, студенти мають актуалізувати знання з курсів: «Дошкільна педагогіка», «Загальна педагогіка» «Психології».

3. Результати навчання за навчальною дисципліною
«Психолого-педагогічне керівництво особистісним розвитком дітей
раннього та дошкільного віку»

ПРН 1	Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти та практичної психології в Україні.
ПРН 4	Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.
ПРН 6	Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.
ПРН 7	Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу психології та дошкільної освіти.
ПРН 8	Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя та практичного психолога закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.
ПРН 9	Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.
ПРН 14	Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей дітей раннього та дошкільного віку, забезпечуючи ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з дітьми раннього та дошкільного віку, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС / Сума балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А 90 – 100	Студент має глибокі міцні і системні знання про теорію й методику розвитку рідної мови сучасній дошкільній освіті, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання дисципліни. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.
В 82 – 89	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах.
С 74 – 81	Студент знає програмний матеріал повністю, володіє уміннями складати конспекти інтегрованих занять, тематичне планування на концептуальних засадах, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
Д 64 – 73	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про теоретичні засади, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.
Е 60 – 63	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
FX 35 – 59	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.
Ф 1 – 34	Студент має глибокі міцні і системні знання про теорію й методику розвитку рідної мови сучасній дошкільній освіті, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання дисципліни. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											
Розділ I		Розділ II		Розділ III					СР	КР	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	25	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5			

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, тестування, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань, оцінка самостійної роботи студентів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1.

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Філософія дитинства у спадку педагогів мислителів. Аксіологічні аспекти розвитку особистості дошкільника. Сутність категорії психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дошкільника. Інтегративна парадигма як основа психолого-педагогічного супроводу

Тема 2. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вікові особливості видів діяльності у ранньому та дошкільному віці. Психологічний супровід формування особистості дитини раннього віку (третій рік життя). Психологічний супровід формування особистості дитини молодшого дошкільного віку (четвертий рік життя). Психологічний супровід формування особистості дитини середнього дошкільного віку (п'ятий рік життя). Психологічний супровід формування особистості дитини старшого дошкільного віку (шостий рік життя).

Тема 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК НА КОЖНОМУ ВІКОВОМУ ЕТАПІ

Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми раннього віку. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми молодшого дошкільного віку. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми середнього дошкільного віку. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми старшого дошкільного віку

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Особливості психодіагностики дітей раннього віку. Методи психодіагностики дітей третього року життя. Особливості психодіагностики дітей молодшого дошкільного віку. Особливості психодіагностики дітей середнього дошкільного віку. Особливості психодіагностики дітей старшого дошкільного віку. Методи діагностики адаптації до закладу дошкільної освіти. Методи діагностики комунікативної сфери. Методи діагностики пізнавальної сфери. Методи діагностики емоційно-вольової сфери. Методи діагностики самосвідомості. Методи діагностики особистісних якостей і міжособистісних стосунків. Методи діагностики психологічної готовності до школи.

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Педагогічний супровід розвитку творчості дітей дошкільного віку. Педагогічний супровід формування творчої індивідуальності старших дошкільників у спільній діяльності. Формування мовленнєвої компетентності у дошкільників в умовах дошкільного закладу. Педагогічний супровід кінезофілії старших дошкільників в умовах дошкільного навчального закладу. Розвиток саморегуляції поведінки дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичних ігор. Педагогічні умови формування доброзичливих взаємин старших дошкільників. Формування гармонійних взаємин старших дошкільників у середовищі різновікового колективу дошкільного навчального закладу. Педагогічні умови партнерської взаємодії ЗДО і сім'ї.

РОЗДІЛ 2.

Тема 6. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ СУСПІЛЬСТВА

Діяльність закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану в Україні. Психолого-педагогічні особливості формування Я-концепції дітей 3-4 дошкільного віку в кризових умовах суспільства. Педагогічний потенціал гри як засобу корекції деструктивних емоцій і почуттів дітей. Специфіка формування навичок безпечного спілкування у дітей дошкільного віку з близькими і чужими людьми. Психолого-педагогічні аспекти розвитку моральної поведінки дошкільників у сучасних кризових умовах. Ціннісне ставлення до себе як складова соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку

Тема 7. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ, АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ ТА РОЛЬ БАТЬКІВ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Попередній (превентивний) етап інклюзії дитини з ООП. Етап психолого-педагогічної діагностики дитини. Етап створення Індивідуальної програми розвитку. Роль вихователя і асистента вихователя у адаптації та пристосуванні програм до особливих освітніх потреб дитини, реалізації ІПР. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Загальна кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота		Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
Розділ 1.												
Тема 1.. Теоретичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості в дошкільному віці.	12	2	2	-	-	8			0,5	-	-	10
Тема 2. Психологічний супровід формування моделі дитини раннього та дошкільного віку.	12	2	2	-	-	8			0,5	-	-	12
Тема 3. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок на кожному віковому етапі	12	2	2	-	-	8		0,5	0,5	-	-	12
Тема 4. Особливості та методи діагностики психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку	12	2	2	-	-	8		0,5	0,5	-	-	12
Розділ 2.												
Тема 5. Методичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини дошкільного віку	12	2	2	-	-	8		0,5	0,5	-	-	12
Тема 6. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дитини дошкільного віку в умовах кризових явищ суспільства	14	2	2	-	-	10		0,5	0,5	-	-	12
Тема 7. Діяльність вихователя, асистента вихователя та роль батьків для моделювання індивідуального розвитку дитини.	14	2	2	-	-	10		-	1	-	-	12
Консультації	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-
Усього годин:	90	14	14	-	2	60	90	2	4	-	2	82

6.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Теоретичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості в дошкільному віці.	2	
2.	Тема 2. Психологічний супровід формування моделі дитини раннього та дошкільного віку.	2	
3.	Тема 3. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок на кожному віковому етапі.(	2	0,5
4.	Тема 4. Особливості та методи діагностики психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.	2	0,5
5.	Тема 5. Методичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини дошкільного віку.	2	0,5
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дитини дошкільного віку в умовах кризових явищ суспільства.	2	0,5
7.	Тема 7. Діяльність вихователя, асистента вихователя та роль батьків для моделювання індивідуального розвитку дитини.	2	-
Усього годин:		14	2

6.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Теоретичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості в дошкільному віці.	2	0,5
2.	Тема 2. Психологічний супровід формування моделі дитини раннього та дошкільного віку.	2	0,5
3.	Тема 3. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок на кожному віковому етапі.(	2	0,5
4.	Тема 4. Особливості та методи діагностики психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.	2	0,5
5.	Тема 5. Методичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини дошкільного віку.	2	0,5
6.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дитини дошкільного віку в умовах кризових явищ суспільства.	2	0,5
7.	Тема 7. Діяльність вихователя, асистента вихователя та роль батьків для моделювання індивідуального розвитку дитини.	2	1
Усього годин:		14	4

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 2. Психологічний супровід формування моделі дитини раннього та дошкільного віку. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Розвиток психіки та теорія провідної діяльності»; «Знаковий характер ігрової діяльності в житті дитини»; «Особистість дитини дошкільного віку: психологічні особливості розвитку»; «Вікові особливості дошкільників»; «Новоутворення дошкільного віку»; «Вікові особливості видів діяльності у ранньому віці»; «Вікові особливості видів діяльності у дошкільному віці»; «Основні чинники психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини раннього віку»; «Основні чинники психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини молодшого дошкільного віку»; «Основні чинники психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини середнього дошкільного віку»; «Основні чинники психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини старшого дошкільного віку». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе).	7,5	10
2.	Тема 3. Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок на кожному віковому етапі Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти каталог літературних джерел і основних понять теми. 2. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Психологічні особливості сучасних дітей»; «Роль ігрової діяльності в житті дитини»; «Основні новоутворення раннього дитинства»; «Основні новоутворення дошкільного віку»; «Особистість дитини дошкільного віку: психологічні особливості розвитку»; «Формування базових якостей особистості дошкільника»; «Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми раннього віку»; «Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми молодшого дошкільного віку»; «Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми середнього дошкільного віку»; «Психологічні передумови засвоєння знань, умінь та навичок дітьми старшого дошкільного віку»; «Психологічні передумови формування навчальної діяльності у	7,5	10

	дошкільному віці». Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). Скласти кросворд з понять теми (не менше 10 слів)		
3.	Тема 4. Особливості та методи діагностики психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Особливості психодіагностики дітей раннього віку»; «Діагностика адаптації до закладу дошкільної освіти»; «Діагностика комунікативної сфери дошкільника»; «Діагностика пізнавальної сфери дошкільника»; «Діагностика емоційно-вольової сфери дошкільника»; «Діагностика самосвідомості дошкільника»; «Діагностика особистісних якостей і міжособистісних стосунків дошкільників»; «Діагностика психологічної готовності до школи». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 4. Охарактеризуйте діагностичні методики для визначення рівня розумового розвитку дітей. 5. Які основні переваги та недоліки методу спостереження? 6. Які основні переваги та недоліки методу опитування? 7. Визначте методи психологічного дослідження, котрі може використовувати вихователь для вивчення ігрової діяльності дітей дошкільного віку. 8. Визначте методи психологічного дослідження з вивчення пізнавального розвитку дошкільників. 9. Назвіть і розкрийте зміст основних компонентів психологічної готовності дітей до шкільного навчання.	7,5	10
4.	Тема 5. Методичні засади психолого-педагогічного супроводу формування особистості дитини дошкільного віку. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Особливості творчих ігор та їх вплив на розвиток особистості»; «Сюжетно-рольова гра – провідна діяльність в дошкільний період життя»; «Мовленнєва компетентність дошкільника»; «Кінезофілія: природна потреба дитини у русі»; «Вплив рухової активності на когнітивний розвиток дітей дошкільного віку»; «Оздоровчі види рухової активності дошкільників»; «Ігри та поради для розвитку саморегуляції дошкільника»; «Як розвинути навички саморегуляції у дитини»; «Партнерська взаємодія ЗДО і сім'ї». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 4. Назвіть основні особливості сюжетно-рольової гри. 5. Доведіть, що сюжетно-рольова гра є провідною діяльністю в дошкільний період життя. 6. У чому полягає специфіка дидактичних ігор? 7. Охарактеризуйте особливості творчих ігор. 8. Розкрийте потенціал настільних ігор для розвитку дошкільника. 9. Охарактеризуйте основні напрямки партнерської взаємодії ЗДО і	7,5	10

	сім'ї.		
5.	Тема 6. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дитини дошкільного віку в умовах кризових явищ суспільства. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Діти та війна»; – «Війна очима дітей»; «Я-концепція особистості дитини дошкільного віку»; «Потенціал дитячої гри»; «Деструктивні емоції та почуття дітей»; «Моральна поведінка дошкільників у сучасних кризових умовах»; «Формування навичок безпечного спілкування у дітей дошкільного віку»; «Ціннісне ставлення до себе»; «Соціальна компетентність дітей старшого дошкільного віку». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 4. Нормативні документи щодо діяльності закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану в Україні. 5. Особливості діяльності закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану в Україні. 7. Скласти кросворд з понять теми (не менше 10 слів).	7,5	10
6.	Тема 7. Піраміда навчання – основа моделювання індивідуального розвитку дитини. Завдання для самостійної роботи: 1. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Піраміда навчання»; «Сенсорні системи людини»; «Сенсорна інтеграція» «Перцептивно-моторний розвиток»; «Піраміда навчання: де знаходяться навички дитини?». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 4. Чому в основі піраміди – адекватна робота центральної нервової системи 5. Які процеси організовують та виконують роботу щодо зв'язку організму з оточуючим середовищем сенсорні системи? 6. Проаналізуйте проблеми розвитку сенсорних аналізаторів. 7. Скласти анотований каталог публікацій у періодичних виданнях за 2 роки (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення). 8. Скласти кросворд з понять теми (не менше 10 слів).	7,5	10
7.	Тема 8. Індивідуальна програма розвитку: її складові та етапи створення. Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти каталог літературних джерел і основних понять теми. 2. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами»; «Особа з особливими освітніми потребами серед нас»; «Індивідуальна програма розвитку для дітей ОПП»; «Батьки дитини з особливими освітніми потребами» «Дитина з особливими освітніми потребами у нашій групі: рівні	7,5	10

	права – рівні можливості»; «Навчання дітей з ООП: адаптація та модифікація програм розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку». 2. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 3. Проаналізуйте сутність поняття «діти з особливими освітніми потребами». 4. Визначте основні групи особливих освітніх потреб. 5. Назвіть категорії дітей з особливими освітніми потребами. 6. Визначте методи психологічного дослідження, котрі може використовувати вихователь для вивчення ігрової діяльності дітей дошкільного віку. 7. Нормативні документи щодо створення ІПР. 8. Який склад команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти?		
8.	Тема 10. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування. Завдання для самостійної роботи: 1. Скласти каталог літературних джерел і основних понять теми. 2. Написання есе (1 тема за вибором здобувача): «Сучасне освітнє середовище закладу освіти»; «Освітнє середовище для індивідуального розвитку дитини старшого дошкільного віку»; «Природнє освітнє середовище для дітей дошкільного віку»; «Предметно-ігрове середовище для дітей дошкільного віку»; «Соціально-комунікативне середовище для дітей дошкільного віку»; «Інклюзивне освітнє середовище»; «Дитина з особливими освітніми потребами у нашій групі: рівні права – рівні можливості»; «Безпека і здоров'я учасників освітнього процесу». 3. Підготувати презентацію (тема за вибором здобувача із питань винесених на обговорення та для написання есе). 4. Яка роль предметно-розвивального середовища у розвитку психічних пізнавальних процесів дітей раннього і дошкільного віку? 5. Які критерії до безпечного освітнього середовища закладу дошкільної освіти?	7,5	12
Усього годин:		60	82

8. Рекомендовані джерела інформації

Базова (основна):

1. Бабюк Т.Й., Каньоса Н.Г., Вашак О.О. Організація просвітницької діяльності в закладі дошкільної освіти: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 120 с.
2. Бабюк Т.Й., Каньоса Н.Г. Проєктна діяльність як форма взаємодії педагогів закладів дошкільної освіти та сім'ї .Київ: Видавнича група «Наукові перспективи». Вип. № 6(24) 2024. С. 708- 719.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-vukrayini> Балаєва К.С.
4. Виховання гуманних почуттів у дітей: Мандрівець, 2020. 164 с.
5. Дитина у сучасному соціопросторі: навч. посібн. Київ, Кіровоград: Імтек-ЛТД, 2024. 272
6. Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав діте: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль: Стереарт, 2024. 884 с. 131.
7. Дуткевич Т.В. Психологія дитяча: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ ім. І. Огієнко, 2021. 347 с
8. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі».
9. Іщенко Л.В. Формування творчої індивідуальності дітей старшого дошкільного віку: Навчальний посібник. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 162 с.
10. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
11. Каньоса Н.Г., Бабюк Т.Й. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку на основі партнерської взаємодії між суб'єктами педагогічного процесу закладу дошкільної освіти .*Вісник науки та освіти. Київ: Видавнича група «Наукові перспективи». Вип. № 8(26) 2024. С. 982-995.*
12. Каньоса Н.Г., Бабюк Т.Й. Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини дошкільного віку. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2024. С. 121-126.*
13. Каньоса Н. Г., Гордійчук М. С. Актуальність розвитку soft skills у реалізації індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць. ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Вип.1 (101) 2022. Краматорськ: ЦТРІ «Друкарський дім», 2022. С. 56-67.*

14. Кононко О.Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». Київ: Світич, 2009. 208 с.
15. Кошель А.П. Використання здоров'язбережувальних технологій у дошкільному закладі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2021. № 135. С. 41-45.
16. Крутій К. Концептуальні засади психолого-педагогічного супроводу: принципи і техніки. Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць. Спецвипуск 4. Слов'янськ: СДПУ, 2020. Ч.1. 266 с. С. 185-196.
17. Крутій К. Л. Шляхи запровадження європейської технології «Стіни, які говорять» у практику роботи закладів дошкільної освіти України». «Молодий вчений» № 5.2 (69.2). травень, 2021 р. С. 158 -161.
18. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія: у 2 ч. Ч. 1. Київ: Освіта, 2009. 302 с.
19. Компанець Н. М., Луценко І.В. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ. Київ, 2021. 66 с. 25.
20. Кузьменко В. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років: монографія. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. 354 с.
21. Олійник М.І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти в країнах Східної Європи: Монографія. Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2023. 408 с.
22. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ: навчально-методичний посібник. Київ: Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
23. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування: навч.-метод. посібник. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021 222 с.
24. Павелків Р.В. Розвиток моральної свідомості та самосвідомості у дитячому віці: монографія. Рівне : Волин. обереги, 2024. 248 с.
25. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування: колективна монографія. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2023. 232 с.
26. Пісоцький В. П., Горянська А. М. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі: навч. посіб. Київ: КНТ, 2023. 144 с.
27. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероблене. Київ: ВЦ «Академія», 2023. 448 с.
28. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : початковий посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2023. 300 с.
29. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника: навч.-метод. посіб. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2023. 252 с.
30. Потапчук Т.В, Пукас І.Л., Каньоса Н.Г. Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Вісник науки та освіти. Київ: Видавнича група «Наукові перспективи». Вип. № 7(25) 2024. С. 983-992.

Інформаційні ресурси:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція». 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Закон України «Про дошкільну освіту» № 4059-IX від 19.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>.
3. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
4. Концепція «Нова українська школа». 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view>
6. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/0be/86b/6050be86b4f68482865820.pdf>
7. Організація дошкільної освіти у 2025/2026 н.р. Лист МОН № 1/17853-25 від 28.08.2025. URL: https://znayshov.com/News/Details/orhanizatsiia_doshkilnoi_osvity_u_2025_2026
8. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>